

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

Public Participation in Management of Natural Resources and Environment in
Wang Sombun District, Sa Kaeo Province

อัญมณี ทาทิตย์¹ และ กนกพร ชัยประสิทธิ์²

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว (2) เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีรายชื่อในทะเบียนสำมะโนครัวประชากร พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบง่ายและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และใช้สถิติในการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบใช้สถิติ Independent Sample t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องศึกษาผลการดำเนินการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การจัดการ, ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Abstract

The objectives of this study were (1) to study the public participation in management of natural resources and environment in Wang Sombun district, Sa Kaeo Province, and (2) to study the personal characteristics that affected public participation in natural resource and environmental management in Wang Sombun district, Sa Kaeo Province. The sample group used in this research is 400 people who are listed on the Population Census and live in Wang Sombun District, Sa Kaeo Province. Simple random sampling method was used. The instrument used in this research is a questionnaire. Data were analyzed using independent sample t-test to compare the mean differences between independent variables having two groups and using One-Way ANOVA statistics to compare the mean differences between independent variables having more than 2 groups at the statistical confidence level of 95% ($\alpha = 0.05$). When the mean differences were found, they were compared in pairs by LSD (Least Significant Difference) to test the hypothesis.

The results of the study showed that the public participation in the management of natural resources and environment in Wang Sombun district as a whole was at a high level. Regarding the participation in benefit receipt, the participation was at the highest level. Next, the participation in operations and the participation in evaluation were at a high level. Lastly, the participation in decision making was at a high level. The results of the hypothesis testing showed that there was statistically significant difference among people with different ages, occupations and incomes, participating in the management of natural resources and environment in Wang Sombun District, Sa Kaeo Province at the significance level of 0.05. However, people with different sex and educational levels, participating in the management of natural resources and environment in the area of Wang Sombun District, Sa Kaeo Province did not have difference in participation at the significance level of 0.05.

Keywords: public participation, management, natural resources, environment

1. บทนำ

อดีตพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด เป็นป่าขนาดใหญ่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีอาณาเขตครอบคลุมติดต่อกันถึง 5 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี ชลบุรี ระยอง และสระแก้ว ซึ่งเป็นป่าดงดิบลุ่มต่ำที่ไม่ผลัดใบ เป็นพื้นที่รอยเชื่อมต่อ (Transition zone) ระหว่างระบบนิเวศภาคกลางกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) มากมาย ดังนั้นราษฎร โดยรอบพื้นที่ได้อาศัยทำกิน เก็บหาของป่า และยังเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำหลายสาย แต่ปัจจุบันพื้นที่ป่าลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสาเหตุหลักเกิดจากปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ผ่านเข้าไปในพื้นที่ซึ่งมีสภาพป่าเพื่อการพัฒนาประเทศเป็นแรงจูงใจหลักที่ทำให้มีการแสวงหาที่ดินเพิ่มขึ้น จนทรัพยากรธรรมชาติสูญเสีย หรือเสื่อมโทรมลง เช่น ดินเสีย น้ำเสีย ป่าจำนวนมากถูกบุกรุกทำลาย อากาศเป็นพิษ เกิดเป็นปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ (ทฤษฎีปัญหา, 2559) ซึ่งมีสาเหตุของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเหล่านี้คือ ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ทำให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นและทั้งภายในประเทศมีแนวโน้มถูกทำลาย การประดิษฐ์และการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์อย่างผิดวิธิตขาดการวางแผนการจัดการที่เหมาะสมทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง (รุ่งทิพย์ บำรุงสุข, 2555)

มนุษย์มีความสัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างใกล้ชิด ทั้งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติในการดำรงชีวิต เนื่องจากสาเหตุสำคัญหลายประการ ซึ่งการตัดวงใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปและขาดความระมัดระวังในการใช้ ก็ย่อมจะก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จนกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ย้อนกลับมาส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ในที่สุด เพราะพวกเขาเกิดว่าปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ใกล้ตัว ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นไม่ปรากฏให้เห็นในทันทีทันใด ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ทำให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่ค่อยได้ให้ความสนใจมากนัก (ฉวีวรรณ สุนทรวิทธิ โชติ, 2556)

ผู้ศึกษาในฐานะที่รับผิดชอบในการทำโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) อันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์และพื้นที่ใกล้เคียง จังหวัดสระแก้ว มีความตระหนักและต้องการที่จะพัฒนาเพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญ และให้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับรู้ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การเฝ้าระวัง และการมีส่วนร่วมในการจัดการและการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการของชุมชน ช่วยให้ประชาชนได้เกิดความรู้ มองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบๆ ตัว ทำให้เกิดจิตสำนึกในการรักษา และร่วมกันอนุรักษ์ ด้วยการ ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัด และเพื่อให้เกิดผลเสียหายนกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด อันจะนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนและชื่อเสียงของพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
- 2.2 เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว แตกต่างกัน

4. การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดการวิจัย

4.1 วิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ มีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก พิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก โดยด้านที่มีส่วนร่วมมากเป็นอันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มูจลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร: กรณีศึกษา บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าพฤติกรรมกรช่วยเหลืออยู่ในระดับมากที่สุด และ พฤติกรรมกรให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กร อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลด้านอายุ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระดับตำแหน่ง ที่มีผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงาน คือ ระดับอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมกรให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กร และด้านพฤติกรรมกรความจงรักภักดีต่อองค์กร ระดับรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมกรความจงรักภักดีต่อองค์กร ระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีด้านพฤติกรรมกรความจงรักภักดีต่อองค์กร พฤติกรรมกรความคิดสร้างสรรค์ และด้านพฤติกรรมกรให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบองค์กร รวมไปถึงระดับตำแหน่งที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีด้านพฤติกรรมกรมีน้ำใจ

วิญญู หยกจินดา (2557) ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วม

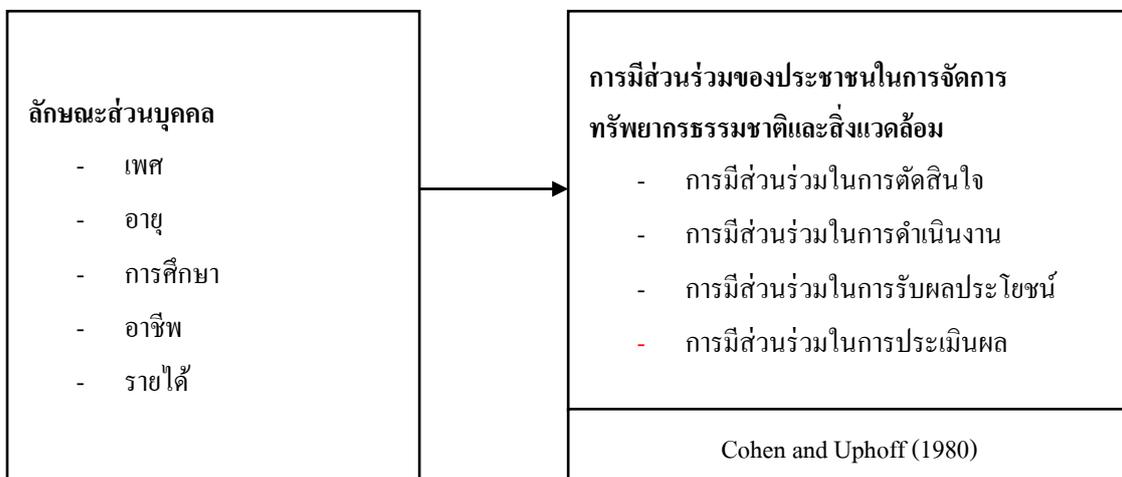
ร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

สุดาพร สุธาโกชน (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการร่วมคิดและตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมด้านการติดตามผลและประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดลองสมมติฐาน พบว่าประชาชนในตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีหมู่บ้านที่อยู่อาศัยต่างกันที่ส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งยอมรับสมมติฐานทั้งด้านร่วมคิดและตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานและด้านติดตามและประเมินผล และประชาชนท้องถิ่นที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีแตกต่างกัน ยอมรับสมมติฐาน แต่ด้านอายุและรายได้ในด้านการร่วมคิดและตัดสินใจ และอาชีพ ในด้านร่วมคิดและตัดสินใจและด้านติดตามผลและประเมินผลที่ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.2 กรอบแนวความคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

5. การดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือประชากรในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว จำนวน 10 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากร ทั้งเพศชายและเพศหญิง รวมทั้งสิ้น 7,041 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2561) ซึ่งการเลือกตัวอย่างเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการ (1) เลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนของประชากรแต่ละหมู่บ้านเท่ากัน และใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบกระจายอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ครบจำนวน 400 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บ้านชัยเกษมพัฒนา	374	40
บ้านชุมทอง	530	40
บ้านคลองอุดม	536	40
บ้านคลองอึ่งคำ	933	40
บ้านคลองชล	709	40
บ้านทับห้าพัฒนา	462	40
บ้านวังดารา	867	40
บ้านวังทรัพย์	906	40
บ้านวังทอง	983	40
บ้านคลองไม้เลี้ยว	741	40
รวม	7,041	400

ที่มา : ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2561)

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้าง ขึ้นสอบถามกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามใช้เลือกตอบ (check list) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งหมด 4 ด้าน โดยลักษณะแบบสอบถามทั้งหมด เป็นมาตรฐาน ส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยมีการจำนวน คำนี้นักประเมินเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert's scale (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551, น.75) ดังนี้ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และ เห็นด้วยน้อยสุด

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พร้อมชี้แจงรายละเอียดการกรอกข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 40 ชุด โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนึงถึงสัดส่วนองค์ประกอบของประชากร กล่าวคือ เมื่อต้องการกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากประชากรทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านชัยเกษมพัฒนา บ้านชุมทอง บ้านคลองอุดม บ้านคลองอึ่งคำ บ้านคลองชล บ้านทับห้าพัฒนา บ้านวังดารา บ้านวังทรัพย์ บ้านวังทอง และบ้านคลองไม้เลี้ยว โดยแบ่งแจกแบบสอบถามหมู่บ้านละ 40 คน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านเพื่อ ไปแจกให้กับลูกบ้านจำนวนหมู่บ้านละ 40 ชุด โดยใช้เวลากลับแบบสอบถามในระยะเวลา 2 สัปดาห์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) เป็นสถิติใช้อธิบาย ลักษณะทั่วไปของข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบ

สมมติฐาน เพื่อหาความแตกต่างของตัวแปร โดยสถิติ ดังนี้ สถิติ Independent Sample t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างตัวแปรอิสระที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76) มีอายุ 20 - 30 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 59) จบการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 64.8) ประกอบอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุด (ร้อยละ 36.8) และมีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 41)

ผลวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ด้านการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.1275 เมื่อพิจารณา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลที่จะเกิดขึ้นของกิจกรรมต่างๆว่าจะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29

ด้านการดำเนินงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อพิจารณาพบว่า มีส่วนร่วมสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24

ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27เมื่อพิจารณาพบว่า ส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากโครงการหรือกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

ด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 เมื่อพิจารณาพบว่าส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28

สรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาเรื่องศึกษาผลการดำเนินการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ชาย	96	4.1917	.50782	.695	.795
หญิง	304	4.1834	.51872		

* $P \leq .05$

การเปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ค่า Sig. = .795 แสดงว่าประชาชนที่มีเพศที่ต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จำแนกตามอายุ

อายุ	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ไม่เกิน 20 ปี	36	4.0514	.48558	4.007	.003*
21-30 ปี	236	4.1337	.52578		
31-40 ปี	83	4.2976	.47926		
41-50 ปี	34	4.4162	.46803		
51 ปีขึ้นไป	11	4.1727	.51155		

* $P \leq .05$

ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอายุกับการมีส่วนร่วมในการจัดการ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

อายุ	\bar{X}	ไม่เกิน 20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ไม่เกิน 20 ปี	4.0514	-		.016*	.003*	
21-30 ปี	4.1337		-	.012*	.003*	
31-40 ปี	4.2976			-		
41-50 ปี	4.4162				-	
51 ปีขึ้นไป	4.1727					-

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า (1) ประชาชนที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี และประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปี และ (2) ประชาชนที่มีอายุ 21 - 30 ปี มีการมีส่วนร่วมในการจัดการที่ มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 31 - 40 ปี และประชาชนที่มีอายุ 41 - 50 ปี

สมมติฐานที่ 3 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่าปริญญาตรี	53	4.1623	.55043	.468	.627
ปริญญาตรี	259	4.2035	.48460		
สูงกว่าปริญญาตรี	88	4.1460	.58172		

* $P \leq .05$

การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว พบว่า ค่า Sig. = .627 แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมที่ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 4 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	120	3.9954	.53836	7.241	.000*
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	147	4.2864	.46635		
พนักงานบริษัท	75	4.3127	.44593		
นักเรียน/นักศึกษา	21	4.2262	.52168		
รับจ้าง/เกษตรกร/ประมง	37	4.1189	.58658		

* $P \leq .05$

ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของอาชีพกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวม จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

อาชีพ	\bar{X}	ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท	นักเรียน/ นักศึกษา	รับจ้าง/ เกษตรกร/ ประมง
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	4.2864	-	.000*	.000*		
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.9954		-			
พนักงาน บริษัท	4.3127			-		
นักเรียน / นักศึกษา	4.2262				-	
รับจ้าง / เกษตรกร / ประมง	4.1189					-

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบ LSD พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน ส่งผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอาชีพพนักงานบริษัท

สมมติฐานที่ 5 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน จำแนกตามรายได้

รายได้	N	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ไม่เกิน 10,000 บาท	69	4.3703	.43473	4.519	.001*
10,001-20,000 บาท	164	4.1534	.51630		
20,001-30,000 บาท	133	4.0917	.54269		
30,001-40,000 บาท	13	4.4346	.42347		
40,001 บาทขึ้นไป	21	4.2667	.45065		

* $P \leq .05$

ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของรายได้กับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมที่จำแนกตามรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

รายได้	\bar{x}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 - 40,000 บาท	40,001 บาทขึ้นไป
ไม่เกิน 10,000 บาท	4.3703	-	.003*	.000*		
10,001 - 20,000 บาท	4.1534		-			
20,001 - 30,000 บาท	4.0917			-	0.02*	
30,001 - 40,000 บาท	4.4346				-	
40,001 บาทขึ้นไป	4.2667					-

เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบ LSD พบว่าประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่า (1) ประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท และประชาชนที่มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท และ (2) ประชาชนที่มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีรายได้ 30,001 - 40,000 บาท

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า โดยภาพรวมระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัย วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัย นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ มีส่วนร่วมใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าในทุกโครงการทุกชุมชนนั้น ประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านทุกคน

ย่อมมีส่วนได้รับประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ทุกโครงการนั้นย่อมส่งผลให้ชีวิตของประชาชนดีขึ้นด้วย จึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากการประเมินอยู่ในระดับมาก

2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมของประชาชน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังอภิปรายผลต่อไปนี้

1) ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของวิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน มุกลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร: กรณีศึกษา บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)” พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือตามกฎระเบียบขององค์กร และด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าประชาชนที่มีอายุน้อย หรือที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 21 - 30 ปี หรือเรียกว่ากลุ่มคนกำลังมีไฟในตัวเองนั้น จะมีกำลังที่จะปฏิบัติและมีความคิดริเริ่มในการมีส่วนร่วม ต่างจากประชาชนที่มีอายุมากจนถึงผู้สูงอายุ ซึ่งไม่มีแรงกำลังหรือการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาจัดการหรือให้ความร่วมมือปฏิบัติ

2) ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาพร สุธาโกชนัน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ประชาชนท้องถิ่นตำบลท่าอุแท ที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกันและ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อาทิ ผู้ที่มีอาชีพประจำ ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือค้าขายเป็นธุรกิจส่วนตัวอาจจะเข้ามาบริหารจัดการ หรือเข้ามาปฏิบัติได้ และอาจเป็นผลงานที่ดีของพวกเขาอีกทางหนึ่งอีกด้วย แต่ถ้าหากเป็นอาชีพรับจ้างรายวันหรือเกษตรกร ซึ่งอาจจะไม่เต็มทีกับกิจกรรมเท่าไรนักเพราะอาจจะเสียประโยชน์หรือรายได้ในการมาทำกิจกรรม

3) ประชาชนที่มีรายได้อาจแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุดาพร สุธาโกชน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ประชาชนท้องถิ่นตำบลท่าอุแท ที่มีรายได้อาจแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์ (2561) ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัท โสมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)” พบว่า ระดับรายได้อาจแตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ด้านพฤติกรรมความจงรักภักดีต่อองค์กร ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประชาชนที่มีรายได้อาจแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหรือดำเนินงานต่างกัน เนื่องจากการดำเนินงานต่างๆ จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้วยทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วยทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ดังนั้นประชาชนหรือบุคคลที่มีรายได้อาจแตกต่างกันมีกำลังด้านทุนทรัพย์จึงมีโอกาสเข้ามาดำเนินการได้มากกว่า และจะเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จทั้งในการดำเนินงานและติดตามผล

4) ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของสุดาพร สุธาโกชน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีการศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า ประชาชนท้องถิ่นตำบลท่าอุแท ที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ไม่ว่าจะเพศชาย หรือเพศหญิงนั้น ต่างก็มีความสนใจ การให้ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในชุมชนเหมือนกัน โดยบางกิจกรรมนั้นผู้หญิงจะถนัดกว่าผู้ชาย หรือในทางกลับกันบางกิจกรรมผู้ชายอาจจะทำได้ดีกว่าผู้หญิง

5) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วโดยภาพรวมที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของวิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทรอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ไม่ว่าจะอยู่ในระดับการศึกษาใด ต่างก็เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ โดยอาศัยความถนัดของตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของทางปฏิบัติหรือทฤษฎีนั้นๆ คนสามารถมีส่วนร่วมกับกิจกรรมได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การประเมินผล และการดำเนินงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน ในพื้นที่มีส่วนร่วม ตัดสินใจ กำหนดขั้นตอนในกิจกรรมมากขึ้นกว่าเดิม กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของการจัดการเพื่อให้ประชาชนได้ออกมามีส่วนร่วมกันทุกคน

ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1. กระตุ้นและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกคนเห็นถึงความสำคัญและออกมาใช้สิทธิ์ในการตัดสินใจ กำหนดขั้นตอนกิจกรรม
2. มอบหมายให้ประชาชน ในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมสังเกตการณ์ ตรวจสอบการทำงานของ ผู้รับจ้างจากภายนอก เพื่อควบคุมและ ติดตามการทำงานให้ได้ ประสิทธิภาพสูงสุด
3. สร้างโครงการเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัด สระแก้ว ที่ประชาชนทุกคนได้มีโอกาสออกมาร่วมดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตพื้นที่ อำเภอวังสมบูรณ์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ครบทุก หมู่บ้าน ในอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาภาพรวมของทั้ง 10 หมู่บ้าน ใน อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว และใช้เป็นแนวทาง สำหรับการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม มีการบริหารจัดการที่ดี และประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวรรณ สุนทรวิทธิโชติ. (2556). การศึกษาสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตตำบลสามัคคี: กรณีศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน (Unpublished Master's independent study). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ทรูปlookปัญญา. (2559). บทเรียนออนไลน์ วิทยาศาสตร์ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม. สืบค้นจาก <http://www.truelookpanya.com/learning/detail/30958-043504>
- ธานีรินทร์ สิลปจารุ. (2551). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วีอินเตอร์ พรินท์.
- นพรัตน์ ช่วงเวฬุวรรณ. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด (Unpublished Master's independent study), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- มุขลินท์ จรมา และ กนกพร ชัยประสิทธิ์. (2561). พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในองค์กร : กรณีศึกษา บริษัท โฮมโปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) (Unpublished Master's independent study), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ระบบสถิติทางการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2561). สถิติประชากรและบ้าน-จำนวนประชากรแยกอายุ. สืบค้นจาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php
- รุ่งทิพย์ บำรุงสุข. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษา เขตลุ่มน้ำแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. (Unpublished Master's independent study), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

- วิษณุ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (Unpublished Master's thesis), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สุดาพร สุชาโกชน. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว: กรณีศึกษาตำบลท่าอุแท อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (Unpublished Master's thesis), มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพมหานคร.